В конце июля 2002 г. были закончены работы по перевозке сруба церкви в г. Гомель (1 370 элементов здания). 29 апреля 2005 г. накануне Пасхи силами личного состава института МЧС были установлены большой и малый купола, кресты. По заказу прихода в апреле 2006 г. мастерами Жировичского Свято-Успенского монастыря был изготовлен и установлен пятиярусный иконостас. Он был торжественно освящен 25 апреля 2006 г., в канун 20-й годовщины аварии на Чернобыльской АЭС. На мероприятии присутствовали Митрополит Минский и Слуцкий Филарет (Вахромеев), Архиепископ Гомельский и Жлобинский Аристарх (Станкевич). С этого момента в храме ежедневно проходят утренние и вечерние службы. Настоятелем храма до 2014 г. являлся иерей А. Белянко. Сейчас настоятелем храма является И. Ольшанов, который является также городским благочинным [3]. У входа в храм установлена мемориальная доска с перечислением населенных пунктов, которые утрачены после Чернобыльской катастрофы, заложена капсула «Послание будущим потомкам».

В храме действует библиотека, для которой с помощью прихожан и на средства храма приобретены три тысячи печатных изданий, в том их числе собрание старых книг второй половины XIX – начала XX века. При храме действует воскресная школа для детей и взрослых.

Современная приходская жизнь храма, расположенного по адресу: г. Гомель, Речицкий проспект, 44, насыщена и интересна. Ныне на благоустроенной территории Свято-Михайловского храма имеется водосвятная часовня с водопроводом, а в летнее время рядом с ней, с ангельской каменной горки истекает искусственный водопад.

Любовь к своей стране начинается с осознанного чувства и интереса к своей малой Родине. Сейчас много говорят о необходимости сохранения памятников старины, а сотрудники и курсанты Института МЧС и священнослужители сохранили красивое и древнее молитвенное здание. Свято-Михайловский храм занесен в Реестр историко-культурных ценностей Республики Беларусь, ему присвоена 3-я квалификационная категория.

Список использованных источников

1. Буйневич, Н. А. Гомельский Свято-Михайловский храм-памятник жертвам Чернобыля / Н. А. Буйневич. – Гомель : ГГТУ им. П. О. Сухого, 2009. – 94 с.

2. Личные архивы членов Церковно-Исторической комиссии при Гомельской епархии (ЦИКГЕ) С. В. Цыкунова, Н. Н. Козловой.

3. Ольшанов, И. А. Под сенью Архангела Михаила / И. А. Ольшанов, С. В. Цыкунов. – Гомель : ГГТУ им. П. О. Сухого, 2019. – 224 с.

АБ МАНАСКІМ ПОДЗВІГУ І ПРАЦАХ ПРАПАДОБНАЙ ЕЎФРАСІННІ ПОЛАЦКАЙ

Бялевіч А. В., УА МДПУ імя І. П. Шамякіна

Святасць, духоўная веліч асобы прападобнай Еўфрасінні Полацкай вось ужо дзевяць стагоддзяў перадаюцца ад сэрца да сэрца як у нашай краіне, так і далёка за яе межамі. Нязломнай сілай свайго духу, любоўю да Бога і людзей, асветніцкай дзейнасцю манашка-князёўна на стагоддзі ўпляла ў тканіну гісторыі царквы імкненне да духоўнай прыгажосці.

Прападобная Еўфрасіння нарадзілася Прадслава ў пачатку XII ст. ў сямі полацкага князя Георгія і княгіні Сафіі. З жыцця прападобнай вядома, што гады свайго малалецтва яна прысвячала чытанню Святога Пісання і мела вялікую стараннасць да вучэння. Па дасягненні дванаццацігадовага ўзросту Прадслава адмовілася ад шлюбу і пайшла ў манастыр. Манашка Ніна (Баянус) пісала пра жыццё прападобнай: «Вось каханне, якое мацней за смерць! Вечныя святыя юнацкія парывы, якія, не суадносячыся са звычаямі веку гэтага, шукаюць праўды! Яны насыціліся ля крыніцы праўды» [1, с. 291].

Падчас свяціцельскага служэння на Полацкай кафедры епіскапа Іліі юная пустэльніца пасялілася ў Сафійскім саборы. Лічачы духоўную асвету неад'емнай часткай міласэрнасці і любові да людзей, Святая перапісвала богаслужбовыя кнігі для народа, распаўсюджваючы ў родных землях грамату. У спісе яе жыцця, які датуецца XVI стагоддзем адзначана: «Пачала кнігі пісаць сваімі рукамі, нібы сонечны прамень, адукавала яна зямлю Палоцкую» [2, с.11].

У сне Еўфрасінні з'явіўся анёл Гасподні, які загадаў ёй заснаваць манастыр недалёка ад Полацка, у мястэчку пад назвай Сяльцо. Гэта бачанне паўтарылася яшчэ двойчы. Той жа ноччу з'явіўся біскупу Іллі той жа анёл і сказаў: «…увядзі рабу Божую Еўфрасінню ў царкву Святога Спаса, што на Сяльцы, бо месца тое святое, а яна вартая Царства Нябеснага» [3, с. 12].

МГПУ им. И. П. Шамякина

Атрымаўшы благаславенне біскупа, Прападобная адправілася ў шлях, узяўшы з сабой толькі кнігі і тры хлеба. Прыйшоўшы ў загараднае Сяльцо, яна пасялілася там, і заснавала жаночы манастыр. З цягам часу тут былі пастрыжаныя ў манаства сёстры прападобнай Еўфрасінні: родная – Еўдакія і стрыечная – Еўпраксія.

Стараннасцю прападобнай быў узведзены каменны храм у імя Збавіцеля, які захаваўся да цяперашняга часу. Яго будаўніком быў майстар Ян, які сам прыйшоў да Прападобнай, настаўлены Духам Святым, загадваў яму прыняць удзел у будаўніцтве.

У 1161 годзе па благаславенні прападобнай Еўфрасінні майстар-ювелір Лазар Богша вырабіў для Спаскай царквы Полацкага манастыра напрастольны крыж-каўчэг, у якім знаходзіліся вялікія хрысціянскія святыні: часціца Дрэва Крыжа Гасподняга, кропля крыві Збавіцеля, часціцы камянёў Труны Гасподняй і труны Божай Маці, часціцы мошчаў першамучаніка архідыякана Стэфана, велікамучаніка Панцеляймона і кропля крыві велікамучаніка Дзімітрыя Салунскага. Крыж, выкананы ў старажытнавізантыйскай тэхніцы, меў кіпарысавую падставу, абабітую дваццаццю дзвюма залатымі і дваццаццю срэбнымі з пазалотай пласцінамі, упрыгожанымі арнаментам, камянямі і жэмчугам, дваццаццю эмалевымі абразкамі.

Непадалёк ад Спаскага манастыра прападобная Еўфрасіння ўзвяла каменную царкву – у гонар Прасвятой Багародзіцы, «і яе стварыўшы, упрыгожыла абразамі і, асвяціўшы, перадала манахам, – і быў манастыр вялікі» [2, с. 17]. Менавіта царквы святая выпрасіла ў Візантыі старажытны Эфескі абраз Прачыстай Панны, напісаны, паводле падання, самім евангелістам Лукой. У 1239 годзе абраз быў перанесены з манастыра ў сабор горада Таропца з нагоды вянчання вялікага князя Аляксандра Неўскага і дачкі князя Полацкага Брачыслава.

Сваю асветную дзейнасць і працу па ўладкаванні манастыроў святая Еўфрасіння сумяшчала з клопатам аб супакаенні князёў, прадухіляючы паміж імі сваркі і звады. Як сведчыць Жыціе XVI стагоддзя, «была яна памочніцай пакрыўджаным, тужлівым – суцяшэннем, голым – адзеннем, хворым – наведваннем, і, проста сказаць, для ўсіх была ўсім» [2, с. 19].

Калі на схіле гадоў прападобная Еўфрасіння вырашыла здзейсніць паломніцтва ў Іерусалім да труны Гасподняй. Святая тройчы прыходзіла пакланіцца Жываноснай труне Гасподняй, і малітва яе была пачутая. 23 мая 1173 года, прычасціўшыся Святых Хрыстовых Тайн, блажэнная Еўфрасіння спачыла. Цела было пахавана ў манастыры прападобнага Феадосія Вялікага,

Праз чатырнаццаць гадоў, калі Іерусалім захапіў султан Салах-ад-Дзін, манахі рускага Багародзіцкага манастыра, узялі з сабой нятленныя мошчы полацкай князёўны і перавезлі іх у Кіева-Пячэрскую Лаўру. У перыяд валадарання імператара Мікалая II, у 1910 годзе, святыя мошчы прападобнай Еўфрасінні былі перанесены ў заснаваны ёю Спаскі манастыр у Полацку. Тут яны спачываюць і ў цяперашні час «нятленнем і цудамі сведчачы ўсім пра праўдзівасць праваслаўнай веры, пра любоў да Бога, якая мацней за смерць, аб вялікай адвазе Святой, хадайнічае за нас прад Госпадам» [2, с. 20].

Сёння спяшаюцца да ўгодніцы Божай сучасныя паломнікі і турысты, багатыя і бедныя, шчаслівыя і няшчасныя. Яны звяртаюцца да Прападобнай Еўфрасінні ў сваіх малітвах, і святая ўгодніца на гэтыя малітвы адказвае, умацоўваючы веру людзей, іх здольнасць ісці за Хрыстом. Для многіх, што прыязджаюць у Спаса-Ефрасіннеўскі манастыр, ён становіцца месцам духоўнага заспакаення, месцам сустрэчы з Богам.

Список использованных источников

1. Полоцкое Радование: Свято-Евфросиниевские торжества 1910 года / [концепция и тексты: монахиня Сергия (Бульчик) и др.]. – Полоцк : Спасо-Евфросиниевский женский монастырь, 2010. – 437 с.

2. Житие преподобной матери нашей Евфросинии, игумении и княжны Полоцкой / [работа над текстом и примеч.: монахиня Сергия (Бульчик); допущено к изданию Издательским советом БПЦ. – Полоцк : Спасо-Евфросиниевский женский монастырь, 2012. – 23 с.

3. Сарабьянов, В. Д. Спасо-Преображенская церковь Евфросиньева монастыря и ее фрески / В. Д. Сарабьянов. – Изд. 2-е. – М. : Северный паломник, 2009. – 225 с.

ИЗУЧЕНИЕ МОЗЫРЩИНЫ В XIX – НАЧАЛЕ XX В.

Варнава З. С., Манько А.А., УО МГПУ имени И.П. Шамякина

Мозырское Полесье долгое время оставалось одним из самых неизученных регионов Беларуси. «Для многих из нас знакомее страна африканских дикарей, посещенных миссионером Лингвистоном, нежели белорусское Полесье. Это почти Америка в Европе, ожидающая своего Колумба», – писал в XIX в. И. Эремич [10; с. 107]. «Один из самых глухих,

МГПУ им. И. П. Шамякина